

Elżbieta Kowalczyk, Maria Wielgus, Marcin Heyman

Zimna Woda, gm. Nidzica, woj.
olsztyńskie. Stanowisko 1B

Informator Archeologiczny : badania 21, 183

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Oczyszczono do poziomu calca /bardzo lotny piasek z utworów sandrowych/ 800 m² zniszczony spychaczem obszar osady. Wyodrębniono 25 obiektów. Większość to paleniska gospodarcze, 6 stanowiło paleniska do obróbki rudy darniowej. W obrębie jednej z jam odnaleziono pozostałości po warzstacie tkackim /ciąśarki stożkowate/.

Ceramika wskazuje na XI-wieczną proveniencję osady. Nawarstwienia węgla drzewnych w zniszczonej spychaczem warstwie kulturowej sugerują, że osada uległa spaleniu. Ze względu na małą spoistość podłoża calcowego warstwy poziomu osadniczego zostały przemieszane spychaczem z humusem współczesnym. W związku z tym nie udało się wydzielić zarysów domostw, poza nikłymi śladami pojedynczych ścian.

Konieczne jest przebadanie nie zniszczonej części osady w celu rozpoznania zabudowy i charakteru osady. Stanowisko to znajduje się w strefie granicznej, przejściowej, która podlegała wpływom z południa i z zachodu.

Materiały znajdują się w BBiDz w Olsztynie.

Badania będą kontynuowane.

ZIMNA WODA, gm. Widzica
woj. olsztyński
Stanowisko 1B

Biurowada i Dokumentacji Zabytków
w Olsztynie

Badania prowadziły dr Elżbieta Kowalczyk /Instytut Archeologii UW/ i mgr Maria Wielgus /BBiDz Olsztyn/ przy współudziale mgr, inż. Marcina Heymana. Pierwszy sezon badań. Wał podłużny.

Są to pierwsze, powojenne badania wałów podłużnych na obszarze Mazur. Obiekt położony jest w lesie i składa się z pary prawie równoległych idących pojedynczych wałów, zbudowanych z nasypu i rowów po obu jego stronach. Przebiega on, nieznacznie wijąc się, po prawej stronie drogi wiodącej z Zimnej Wody do Wałów, na długości około 3 km, z północnego zachodu na południowy wschód, częściowo wzdłuż strumienia uchodzącego do jeziora Czarne.

Badania podjęto w najmniejszym i krótszym wale, 41 m na północny zachód od miejsca przecięcia go przez drogę leśną, w pobliżu leśniczówki Ekota Odra. Stwierdzono następującą konstrukcję wewnętrzną umocnienia. Wzdłuż centralnej części projektowanego umocnienia wykopano rów, głęboki na około 1,1 m, trapezowatego kształtu, o szerokości około 1 m przy powierzchni i około 0,6 m w spągu. W rów ten wbito co 1 m pionowe pale, między którymi umieszczono luźno leżące, porożone wzdłuż nasypu, bierwiona. Całość zasypano ziemią wydobytą z rowów, zabezpieczając ją przed osuwaniem się luźno leżącymi bierwionami, ułożonymi wzdłuż nasypu, na obu skłonach.

Rów położony po północno-wschodniej stronie nasypu był nieco większy, co potwierdza wcześniejsze przypuszczenia, iż umocnienie skierowane było przeciwko zagrożeniu idącemu z głębi obszaru pruskiego. Wymiary wału mierzone na poziomie humusu pierwotnego są następujące: szerokość - rów zewnętrzny - 2 m, nasyp - 4,8 m, rów wewnętrzny - 2 m, głębokość rowów odpowiednio - 0,95 m i 0,8 m, wysokość nasypu - 0,5 m. Wstępna analiza wskazuje, iż umocnienie jest dwufazowe. Nie można jeszcze ustalić, czy owe dwie fazy są wynikiem przerwy w budowie, czy renowacji umocnienia po jakimś okresie jego użytkowania. Pobrano próbki węgla drzewnych w celu określenia gatunku drewna użytego do budowy umocnienia oraz określenia jego chronologii metodą C₁₄.

Ze względu na zastraszające niszczenia obiektu dokonywane w trakcie prac leśnych, głównie przy wycince drzew i ponownym zalesianiu, wykonano inwentaryzację całego obiektu i wystąpiono z wnioskiem o wciągnięcie go do rejestru zabytków archeologicznych.

Badania będą kontynuowane.